

DEMOKRACIJA

Leto VII. - Štev. 14

Trst - Gorica 10. aprila 1953

Slaba usluga

"Times"-ov dopisnik predлага izmenjavo prebivalstva in ukinitev manjšinskih pravic

Kot poročajo italijanske agencije in časopisi, je vodilni in ugleđeni londonski dnevnik "Times" prve dni tega tedna objavil dopis iz Trsta, v katerem se je njegov takšnji dopisnik obširno razpisal o tržaškem uprašanju in priselju do zaključka, da je edina rešitev tržaškega uprašanja v izmenjavi prebivalstva in nato v ukinitvi manjšinskih pravic za vse pripadnike druge narodnosti, ki bi hoteli še nadaljevati v državi, kateri bi pripadel kraj njihovega bivališča. Dobesedno se glasi njegov predlog v prevedu takole:

"In zato je bilo v Trstu postavljeni mnenje, da je končna rešitev v izmenjavi prebivalstva, ki bi bila prostovoljna in implementirana iz mednarodnih fondov. Nato bi obe stranki pristali na načelo, po katerem tisti, ki bi ostali na mestu, ne bi bili več deležni manjšinskih pravic ne glede na njihovo poreklo. To bi bila kruta rešitev, toda morda edina, ki bi lahko zagotovila trajen mir na tem področju."

Ker pa je "Times" nekakšno poluradno glasilo britanskega zunanjega ministrstva in vedo, da nikdar ne objavlja vesti, ki bi ne bile v namenih ali težnjah britanskega zunanjega politike, so vprašali tudi britansko zunanje ministrstvo, kaj misli o stvari. Kakor pravi Ansa, je glasnik zunanjega ministrstva odgovoril, da vsebuje članek sicer osebne zaključke, da katerih je prišel dopisnik "Times"-a po lastni pobudi, potem ko je ugotovil, da je setnična rešitev neizvedljiva. Velika Britanija se ni nikdar navduševala za take rešitve... Toda popoloma logično je, da ne bi nasprotovala, če bi s sporazumom med Beogradom in Rimom uresničili to, kar je predvidel dopisnik "Times"-a. To so besede, ki jih dopisnik lista "Giornale di Trieste" polaga v ustva zastopniku britanskega zunanjega ministrstva.

Italijanski ireditistični tisk je seveda v en glas pozdravil članek v "Times"-u kot subjektivno prikaz resnice. Dopisnik zamerijo le, da je povedal tudi to, da uživajo Italijani v Jugoslaviji zelo široko kulturno enakopravnost, da imajo svoje šole, gledališča, tisk in knjige. Prav tako poudarja dopisnik tudi, da Jugoslavija ne vrši nobene narodnosti diskriminacije med tistimi, ki sprejemajo komunistični spredaji. S tem je povedal pač to, kar smo mi že nekajkrat podčitali: Titov režim ne preganja Italijanov, tako kot bi to radi dokazali italijanski ireditisti, temveč protokomuniste, pa naj bodo to Italijani, Slovenci ali Hrvati.

Prav tako je iz nadaljevanja članka razvidno, da je v Trstu prav narobe: tu ni niti sledu o kakšni demokratični vzajemnosti, temveč zapostavljajo Slovence enostavno zato, ker so Slovenci, pa naj imajo eno ali drugo politično prepicanje. Tudi to smo v našem listu že nekajkrat ugotovili in očitali. Toda dopisnik "Times"-a to opravičuje s strahom, ki ga čuti 50 milijonov Italijanov pred tem, da bi dolgo par desetisočem Slovencev večje kulturne pravice! To mu dokazuje almanah (najbrž kakšen koledar) neke slovenske »katoliške organizacije«, ki ga je viden na mizi v predsedbi celovškega nadškoфа, in v katerem je objavljena slika Trsta, pod njo pa napis: "Pristanišče je okno v svet". Težjega dokaza in opravičila za strah, ki ga izziva ta majhen slovenski narod res ni mogel najti...

Ko nato se ugotovi, da je medsebojno nezaupanje med Italijani in Slovenci v Trstu tako, da ga ni mogoče premostiti (tu ga prav nič ne moti množično sodelovanje pristnikov obeh narodnosti v političnih skupinah, ki so pri zadnjih volitvah dobile nič manj kakor 42 odstotkov glasov!), prihaja dotedni dopisnik najuglednejšega lista ene prvih demokratičnih držav do zaključka, da bi bilo treba vseti v roke nož, zarezati mejo in nato prekladati živo meso z ene strani na drugo! Kaj Hitler in njegova presejanja, to je že pozabljeno! Kaj listina o človečanskih pravicah, na kateri se tudi britanski podpis še ni dobro posušil! Kdor se ne bi poslužil »plemeni finansiranju« možnosti, ki je objavljena v "Times-ovih stolpcih, ta bi moral izgubiti pravico na svoj jezik, narodnost in vse, kar mu je najusneje.

Nas kmet bi preprosto dejal: Sistematsko kosmato vest mora temi tisti, ki je vse to napisali!

Kremeljska presenečenja

Orjak brez glave. To je po smrti Ščep, Mikojan, Saburov in Pervuhin. Kot kandidatni namestniki pa še: Svernik, Ponomarenko, Melnik in Bagirov.

Od teh štirinajstih mogotcev so za zahodni svet širje nepisani listi: Bagirov, Melnik, Pervuhin in Saburov. To je mladi dvigajoči se zarodek boljševiške hierarhije. Zanimivo je vsekakor, da je od stare pravoverne garde ostala komaj še trojica: zunanj minister Molotov, maršal Vorošilov in Stalinov svak Kaganovič. To jasno kaže, da je s Stalinom zatonila prav doba praktičnega boljševizma. To stanje potrjuje tudi osamljenost 70-letnega Molotova. Vsi okoliščini bi govorile za to, da bi moral na mesto ministrskega predsednika po zaslugah najstarejši Stalinov sodelavec, ki je poleg tega to mesto že zavzemal od l. 1932 do 1939. Ce so načelnega snjetmožca Molotova vendar le postavili na mesto zunanjega ministra, se je to zgodilo ne zaradi tega, da bi mu zajameli doloceno oblast, pač pa z golj zaradi njegovih sposobnosti. Malenkovi in Berija nista bila nikdar v tujini in sama priznavata, da se na umetnosti sodobne diplomacije prav malo razumeta. Za njiju je Molotov veliki stari mojster, ki daleč prednja pred Višinskim. Dejansko sta bila potisnjena v senco tudi ostala staro gardista Vorošilov in Kaganovič.

Med petdesetletnike spada mar-

sal Bulganin, ki je izven Malenkovega okolia. Ta nekdanji poglavarski sovjetske tajne policije nosi ime »partijskega maršala«. L. 1941 je bil imenovan za člana Vojnega sveta zahodnega bojišča in povisan v čin generalnega lajtnanta, čeprav ni nikdar služil v vojski. Dejansko je to edini sovjetski maršal, ki zavzema vodilno vlogo v sovjetski politiki.

Podobno kakor Bulganin je tudi Lavrentij Pavlovic Berija »marsal Sovjetske zvezde«, čeprav tudi on ni nikdar sprožil vojaške puške. Vsekakor pa je kot dolgoletni vrhovni načelnik sovjetske tajne policije odgovoren za več človeških življenj kakor vsi maršali in generali ostalega sveta skupaj. V prisilnih taboriščih ječi nad 12 milijonov jetnikov in verjetno je prav zaradi teh »zaslug« prejel naziv »heroja socialističnega dela«. Nit en sam človek vseh 210 milijonov prebivalcev Sovjetije ne more trditi, da bi bil varen pred tem velikim mojstrom sovjetske inkvizicije. Sedaj, ko je Berija imenovan tudi še za notranjega ministra, razpolaga ta človek z neomejeno oblastjo nad vsem sovjetskim življenjem in nad vsemi satelitskimi državljenji. Pred njim niso varni komunisti in njihovi soprotniki po vsem svetu.

Prav zato je slavohlepi Malenkov že od nekdaj vzdrževal naj-

(Konec na 3. strani)

Težka kriza francoske KP

Pariz, velika noč 1953.

Od 11. novembra 1950 dalje, ko je sovjetski specialist za možganska obolenja, Davidenkov, z letalom odpeljal generalnega tajnika FKP, Mauricea Thoreza, na združenje v Moskvo, se je med francoskimi komunističnimi prvaki pričela dliva tekma za njegovo nasledstvo.

Orjaški rudarski sin iz severne Francije je veljal med množičnimi komunisti kot neovrgljivi vodja »največje stranke v državici«. Da je ob prihodu Hitlerjevih volp v Francijo l. 1940 dezerter iz vojske in se zatekel v Rusijo, mu je prav tako malo škodilo, kakor dejstvo, da ga vrhunski poglavari FKP niso brez pogojno priznavali za francoskega Stalina.

Kakor je znano, je »velikega Mauricea» začasno nadomestil prvi podtajnik stranke, mali zajetni slasčičar, južnjak Jacques Duclos. Ta izbira pa mnogim prvakom ni bila všeč. Bivši kovinarski delavec in poznejši letalski minister, Charles Tillon, je pričel vneto spletkariti. Stvari so zavzele tako resne oblike, da je moral Laurent Casanova, nekakšna siva eminencia francoskega komunizma, nujno v Moskvo in na Krim, da bolnega generalnega tajnika opozori na resne nevarnosti, ki razdvajajo stranko na dve sparti grupaciji.

Z pozimi l. 1950-51 so razprtje

postale tako očite, da so se zahtevale po vrnitvi Thoreza ponavljale ne samo domačem krogu tovaršev, pač pa tudi v komunističnem tisku. Prav zato so se tudi vrstitev ves ta čas vesti, da se Thorez vrača. Samo glavno glasilo FKP, »L'Humanité«, je to vest ponovilo dvačetihkrat. Stvari so se se bolj zaostrike, ko so namestnika generalnega tajnika Duclosa oblasti aratreale v trenutku, ko je nadziral delo protiridgwayskih demonstracij na pariških ulicah. Pri tem so raznih hišnih preiskavah oblasti zaplenili ogromne kolicine propagandnega in kompromitirajočega gradiva, kar je seveda Duclosu in celotni stranki prineslo nepopravljivo škodo.

Pred dvema letoma in pol je Thorez zapustil stranko s pet milijoni volivcev in takrat si nobena francoska vlada ni upala, dotakniti se strankinih prvakov. Pri zadnjih policijskih racijah pa so zaporja povelja kar letela in komunistične množice so na te ukrepe odgovorile s platončnimi protesti.

Zato FKP morda najbolje ilustrirajo številke. L. 1947 je FKP imela en milijon plačujučih članov, ob koncu l. 1952 se je to število skrčilo na 375.000. Naklada glavnega glasila FKP, »L'Humanité« se je znižala od 900.000 na 200.000. Pri tem so nekateri listi z veliko naklado, kakor n. pr. »Ce Soirs in L'Action« ter nekateri manj pomembni, sploh prenehali z izhajajočim.

Tudi bilanca za l. 1952 prikazuje stanje, ki močno diši po konkuru. Letni izdatki brez upoštevanja najemnin za poslopja in lokal ter za vzdrževanje partijskih sedežev in zaslužkarjev so se razdelili takole: 7 milijard frankov za tisk, 8 milijard za plakate in letake, 4 milijardi pa za brošure. Skupno torej 19 milijard Frankov. Dohodki pa so se razdelili takole: članarina 1 milijard 300 milijonov frankov, 50 milijonov naročnine, 200 milijonov prispevkov parlamentarcev in tri milijarde 500 milijonov frankov izkupiček za komunistični tisk. Primanjkljaj torej skoraj 14 milijard frankov. Tega je moral pokriti seveda Kremelj.

Danes je FKP le še bedna senca nekdanje veličine, močno shujšana, notranje razkosana in bankroterska. V tej zvezi je treba ocenjevati tudi izklučitve starih partijskih prvakov, posebno Andréja Martyja in Charlesa Tillona, ki sta v dolgi desetletjih zbrala orjaško število privržencev in to število znatno prekaša število Duclosovih pristašev. Nepristranski opazovalci sodijo, da bosta imenovana izobčenca potegnila za seboj nekaj stočic komunističnih volivcev.

Ce bi bila FKP neodvisna francoska stranka, bi moral Jacques Duclos že pred leti v likvidacijo. Kremelj pa je očitno mnogo bolj godil »rdeči slasčičar, brez pogojnega služabnik moskovskih usmerjevalcev, kakor pa mnogo samostojnejši Marty, Billou in Lecoeur. Duclos je po zadržilih komunističnega tisku ob Stalinovemu pogrebu ponovno prejel kremeljski blagoslov. Vsekakor pa se je obvezal, da bo pri prihodnjih občinskih volitvah v Parizu spravil število komunističnih volivcev na nekdanjo višino, seveda pod pogojem, da ga podpira Thorez.

Malenkovi, Molotov ali Suslov, ki je odgovoren za komunistično delovanje na Zahodu, se takim pogojem seveda ne morejo odreči v trenutku, ko na lastni koži doživljajo, kaj pomeni izguba božanstva in kakšen polem taka izguba lahko povzroči med komunističnimi množicami. Za Francijo je Thorez v resnici neke vrste francoski Stalin. To je pokazala proslava njegove petdesetletnice 30. aprila 1950, ki je potekala točno po vzorih moskovskih paradi.

Ce bo kljub čudežnim učinkom sovjetske medicine vračajoči se Thorez z zgolj svojo prisotnostjo izboljšal 30-mesečno deficitarno obdobje FKP, pa je veliko vprašanje. Zastopnica sovjetske medicinske znanosti, ki ga bo spremljala na povratak, bo po zadržilih komunističnih volivcev v treh letih dosegla zaledjem samo škodo. Posledica takega novega stanja je ustvaritev čisto nemogoče atmosfere zaviranja gospodarske dejavnosti.

Zadnji čas je torej, da sprito novih sprememb, ki bodo nastale s pogajanjem o avstrijski mirovni pogodbni, te negativne strani italijanskega vmešavanja imata tržaško gospodarstvo in njegov promet z neposrednim zaledjem samo škodo. Posledica takega novega stanja je ustvaritev čisto nemogoče atmosfere zaviranja gospodarske dejavnosti.

Misel, poslati človeka v takem stanju na dolgo in naporno pot in pri tem riskirati morebitno amečniško smrт, je v resnici vredna Stalinovih kremeljskih naslednikov.

Da pa francoski Stalin še dolgo

Oživitev tržaškega uprašanja

Naj nas velikonočno razpoloženje boljševiške vladavine nakanjuje tipični primer za tak razvoj. Ko je l. 1924 Lenin nenadoma umrl, ni bilo nesporna naslednika. Sicer je Lenin nedvoumno izbral moža, ki naj bi nadaljeval z upravljanjem njegove zapuščine, vendar so se stvari zasukale drugače. Niti Trotski, niti Zinovjev, niti Kamenjev in mnogi drugi komunistični poglavari, katerih imena so komunistični zaslužkarji po vsem svetu izgovarjali z največjo spoštljivostjo, se niso dokopali do oblasti. V tistih časih malo znani in malo pomembni tiskovani stranke, Stalin, avtomobusa ni zamudil in se je s svojo mojstrsko hladnokrvnostjo in preučljivostjo vrinil na samo konico boljševiške vlesiles s popolnim iztrebljenjem vseh svojih osebnih tekmecev.

Nekdanji vesmogočni »Politbiroso«, kakor je znano, v preteklem oktobru na 19. partiskem kongresu razpustili in ga nadomestili z novo ustavovo z imenom »Prezidij centralnega komiteja stranke«. Temu priznavajo avtomatično pripadajoči ministri predsednik in podpredsednik vlade Sovjetske zvezde, v tej zvezni sluttijo. Italijani ne brez strahu, da bi Sovjeti mogli priti z zahtevo po izvršitvi mirovne pogodbe glede Trsta. Italijani pravijo, da je naša pravica, da se ne more odločiti in izvršiti ničesar, pa nai bi to bile naredbe ali odredbe ali pa imenovanja. Tak primer se je zgodil n. pr. pri imenovanju šefa oddelka za javna dela.

Londonski sporazum je po Corradiju v nekih bistvenih točkah ne popolno in protisloven. Takoj za tem priča, da mora italijanski uslužbenec, ki vodi upravo pod ročjo A, uradovati s pristankom poveljstva področja. Zato se Corradi vprašuje, kaj ta pristanke pomeni. Kaj pa naj se zgodi v primeru, da se italijanski uradnik ne strinja s poveljstvom področja? Odgovor more biti samo ta: Da se brez pristanka poveljniki področja ne more odločiti in izvršiti ničesar, pa nai bi to bile naredbe ali odredbe ali pa imenovanja. Tak primer se je zgodil n. pr. pri imenovanju šefa oddelka za javna dela.

Prav drugi strani pa ugotavlja

Corradi, da je od časa londonskih dogovorov nastopil v Trstu preve-

Kmetijska politika v Jugoslaviji

Zadnje dni preteklega meseca je vzbudila veliko pozornost vest, da so v Beogradu izdalji novo uredbo o imovinskih odnosih in reorganizaciji kmečkih zadruž, po kateri bodo v bodoče urejali imovinski odnose v jugoslovanskih kmečkih delovnih zadružah ali, kakor jih naši kmeti imenujejo, »kolhozi«.

Predvsem je pomembno, da prinaša uredba predpise za način vstopa in izstopa iz kmečkih delovnih zadruž in vsi komentari, ki jih razlagajo, da je članstvo v kmečkih delovnih zadružah ali, kakor jih naši kmeti imenujejo, »kolhozi«.

Predvsem je pomembno, da prinaša uredba predpise za način vstopa in izstopa iz kmečkih delovnih zadruž, po kateri bodo v bodoče urejali imovinski odnose v jugoslovanskih kmečkih delovnih zadružah ali, kakor jih naši kmeti imenujejo, »kolhozi«.

Predvsem je pomembno, da prinaša uredba predpise za način vstopa in izstopa iz kmečkih delovnih zadruž, po kateri bodo v bodoče urejali imovinski odnose v jugoslovanskih kmečkih delovnih zadružah ali, kakor jih naši kmeti imenujejo, »kolhozi«.

Predvsem je pomembno

VESTITI Z GORIŠKEGA

Uvedba carine na potrošnjo

Dr. Birsa za uvedbo posebne avtonomije. Podžupan Poterzio v protislovju

V sredo zvečer 1. aprila je goriški občinski svet po dolgem razpravljanju, ki je trajalo štiri ure in pol, odobril splošno seznanje predmetov, ki so podvrženi carini, posvetki carine na nekatere predmete, kot na primer na vino, ter uvedbo sistema dogovorenega plačevanja carine (sin abbonament), in sicer za trgovce na drobno. Tu prihajajo v poštov tudi kakav, čokolada, perutnina, kunci, parfumi, mleko, kozuh itd.

Opozicija se je vneto borila proti uvedbi nove carinske tarife, ker je mesto že itak v težkem gospodarskem položaju. Naša svetovalca, gg. dr. Birsa in Bratuž, sta prikazala občinskemu svetu vso neučenost uvedbe nove carine, saj bi to le povečalo nezadovoljstvo med občani.

Dr. Birsa je nato še s tehtnimi besedami obrazložil umestnost uvedbe posebne deželne avtonomije, ki jo ustava že predvideva, ker bi še s pomočjo in na podlagi take avtonomije mogli spraviti našo delo v gospodarske zagate in preprečiti še hujši gospodarski polom ter odpraviti obubožanost širokot mas delavskega ljudstva.

Z zakonom v rokah je dr. Birsa prikazal ugodnosti, ki jih uživa Sardinija, kjer je posebna avtonomija v veljavni. Občinski svet je pazljivo sledil njegovim izvajanjem.

Ugodnosti, ki jih uživa avtonomna Sardinija na gospodarskem polju, je »Demokracijak« že prikazala pred par tedni, zato jih ne bomo tu še enkrat naštreljati.

Dr. Birsa je upravičeno omenil, da bi z uvedbo posebne avtonomije lahko nastali tudi pogoj, ki bi nudili možnost za boljše in ugodnejše gospodarske stike s Slovenijo, saj se še vsi spominjamamo tistih zlatih časov, ko so bile ceste iz Vipave, Banjšic, Šoške doline in iz Brd polne vozov, ki so Gorici donašali življenje in blaginjo. Danes pa vemo vsi, kakšna črna benda obdaja mesto.

Podžupan dr. Poterzio (potomec nekdajnih Podvršičev iz Soške doline), ki je sedaj predsedoval, se je zaradi tega lepega nastopa dr. Birse, še bolj pa zaradi njegovih utelemljenih izvajanj, močno razgrel. Da bi dr. Birsova izvajanja pobili, ni razumel več, kaj gorov in je zato padel v očitno protislovje. Če je, da je treba enkrat za vselej končati z basnjijo, da je Gorica živel od zaledja, saj je še Italija dvignila zaledje iz stolte znamenjenosti in ga gospodarsko oživila. Tu se je dr. Poterzio ugrinil v jezik, ker vsi vemo, da so prav demokratični tisti, ki stalno trdijo, da je z odvzemom sloven-

skega zaledja, ki ga je mirovna podoba priznala Jugoslaviji, Gorica obubožala!

Ce bi veljala dr. Poterziova trditev, da je namreč slovensko zaledje imelo koristi in uživalo blagino zaradi Gorice, bi to mesto danes, ko mu ni več treba »podpirati zaledja«, moralno shajati mnogo bolje kot nekdaj! V resnic pa shaja mnogo slabše!

Nato je dr. Poterzio v njegovem nepremisišnjem zaletu začel pobititi trditev, da živi mesto v težkem gospodarskem položaju, ni pa prikaže nobenega dejstva, ki bi nješo pomogoč in na podlagi take avtonomije mogli spraviti našo delo v gospodarske zagate in preprečiti še hujši gospodarski polom ter odpraviti obubožanost širokot mas delavskega ljudstva.

Pri tej priliki moramo dr. Poterzio zopet opozoriti na dejstvo, da imamo samo v Gorici nad dva tisoč brezposelnih, visoko število menjenih protestov in trgovskih stičajev (fallimenti) in stalno pritoževanje vseh sindikalnih organizacij, gospodarskih krogov ter političnih skupin in organizacij, da gospodarski položaj slab in nevzdržen, če ne pride domal do kakanega izhoda.

Le je dr. Poterzio, ki ni vedel, kako pobitati zdrave in pametne predloge naših svetovalcev, je v

Gorici vse rožasto, čeprav na isti seji 1. aprila v dolgem govoru, ki je trajal pol drugo uro, prikazoval težki finančni položaj goriške občine, katera mora nujno uvesti nove carine, če hoče, da ji vlada se naprej prisloči na pomoč za kritično visokega primanjkljajha.

Zato, ga je dr. Birsa zavrnal s sedežimi besedami: »Pojdite med revezje v razne betole, da slišite njihove pritožbe, pojdite med strane, boste in lačne, pa boste videle, kje je pomanjkanje doma!«

Iz tega, kar se je dogodilo na seji v sredo 1. aprila, lahko izvajamo, da demokrščanom in njiškim zaveznikom pravzaprav ni za to, da se gospodarski položaj na Goriskem popravi. Saj oni jasno vidijo in razumejo, da so v posebni avtonomiji dani vsi pogoji za odpravo gospodarskih težkoč, toda ta posebna avtonomija ne more mimo Slovencev v Italiji brez njihove zaščite! Zaščita Slovencev v Italiji in spoštovanje njihovih pravic pa ne gresta po godu demokrščanom!

Pa bo vendar moralno priti do posebne deželne avtonomije, če bo Gorica hotela živeti!

Agrarna reforma v Italiji

Po uradnih podatkih je bilo v okviru agrarne reforme do 31. decembra 1952 razlaščenih 584.000 ha zemlje. V to število niso vključene razlatitve na Siciliji, kjer deluje posebna avtonomna komisija.

Od omenjene razlaščene zemlje so razdelili komaj 151.485 ha med 34.977 kmečkih družin. Vsaki družini so nakazali približno 4,3 ha zemlje. Skoraj 16 milijard je vlada nakazala za nakup raznih kmečkih strojev, živine in za izboljšanje poslopij in zemljišč, ki so jih razdelili med nove samostojne male kmete.

Profesorji in učitelji supplenti

Goriško šolsko skrbništvo sporoča, da je ministrstvo izdalo odredbo od 14. marca 1953 z navodili za imenovanje in sprejem profesorjev in učiteljev v službo supplentov za šolsko leto 1953-54. Odredba je na ogled pri šolskem skrbništvu.

Vozni listki za upokojence

Družavnih upokojenc morajo naslovit prošnjo za vozno knjižico potom krajevnih oblasti naravnost na ministrstvo v Rim. Obovitve voznih listkov pa dosežejo kar pri krajevnih oblasti. (Solsko skrbništvo za šolnike).

Diši jim po naši zemlji

Zadnje dni je bil v kraju Montecatini v Italiji mednarodni kongres visokošolcev, na katerega so seveda povabili tudi jugoslovanske, kot to predvidevajo pravila združenja.

Le goriškim laškim visokošolcem ni šlo po volji, zato so kongresu poslali protestno brzojavko, ker so na kongres povabili tudi Jugoslovane, in ker so jugoslovenski delegati pliskali, ko je na kongresu izrazil hinavško željo po zbljanju med dvema državama, medtem ko Italijani v coni B in Istri tripti pod krvolčnim pritiskom. Sporazum bi bil mogoč – pravijo laški goliardi! – le po vrnitvi italijanskega ozemlja in deportiranec (odpeljanih v maju 1945)!

Izgled goriških italijanskih visokošolcev je dokaz sovraštva proti vsemu, kar je jugoslovenskega in nima kaj opraviti z režimom, ki trenutno tam vlada. Diši jim po slovanski zemlji, da bi jih redila, in po slovanskem ljudstvu, ki naj bi jim služilo v sužnosti in trpljenju! Kar se pa odpeljani Italijani tice, menimo, da bi moral Italijanu prva vrnila tiste tisoče Jugoslovancev, ki jih je odpeljala in pobila, nato bodo lahko govorili goriški italijanski visokošolci o svojih!...

K vojakom

Od 4. do 11. maja bodo šli služiti vojaški rok mladeniči, rojeni v letu 1931, ki še niso bili klicani. Kdor ima pravico do odpusta, dopusta ali poznejšega vpoklica, mora vložiti tozadne prošnje do 15. aprila.

Ustanovitev zadruge za strejanje proti toči

V nedeljo 12. 4. m. bo v Krminu v občinski hiši ob 10. uri sestanek vinogradnikov z namenom, da bi ustanovili konzorij za strejanje proti toči. Poleg ravnatelja Kmetijskega nadzorništva iz Gorice, g. M. Marsana, se sestanka udeleži tudi prof. Rui iz Verone, ki je izkušen strokovnjak v stvari. Priporočamo našim ljudem, da se za stvar zanimajo in da se sestanka polnoštivilno udeležijo.

Uvoz živine

Energični vladni ukrepi za zaščito domače živine so že pokazali uspešne posledice: cena goveje živili in sploh klavni živili se je zvišala za približno 50 lir na kg.

K temu zvišanju cene je verjet-

no najbolj pripomogla visoka carina na uvoženo živino. Vlada je namreč določila, da bo vsaj do konca aprila carina znašala 15 odstotkov vrednosti vse za zakol uvožene živine. Tako n.pr. če je krava vredna 200.000 lir, bo uvozni moral plačati 30.000 lir carine.

Suša in njene posledice

Zagari suše, ki postaja od dne do dne bolj škodljiva, občutijo živinorejci veliko pomanjkanje krme. Cena senu je že dosegla 5.000 lir za kvintal.

Tudi vrtnarina na trgu je že dosegla rekordne cene, ki jih le malo kdaj več zmore!

Poletni urnik trgovin

S prvim aprilom je začel veljati poletni urnik v vseh trgovinah in prodajalnah. V glavnem bodo po tem urniku odpirali pol ure prej zjutraj in nekaj pozneje popoldne. Mesnice bodo ob ponedeljkih zaprite.

Kmetijski prispevki

Do 15. t. m. je v Gorici, v Mazinjavi ulici 19, soba 17, izstavljen na javni ogled imenik poljedelcev, ki morajo plačevati kmetijske prispevke (contributi unificati) za leta 1951, 1952 in 1953.

Okrožnica za telovadne učitelje

Pri šolskem skrbništvu v Gorici je na ogled posebna okrožnica za imenovanje in podelejanje mestu telovadnega učitelja za leto 1953-54. Zaprima seveda učitelje, ki nimajo stalne namestive (non di ruoli).

Rok za prošnje poteka 30. aprila.

Noy zdravnik

Na padovanski univerzi je pretekli mesec promoviral za doktorja medicine g. Ivo Komjanc iz znane Komjanceve družine v Steverjanu. Novemu zdravniku želitevamo in mu želimo obilo uspeha v novem poklicu!

ZAHVALA

Podpisani Albert Gabroveč iz Steverjana se najlepše zahvaljuje Kmetoško-delavski zvezi, poveškemu zboru in večinskim občinskim svetovalcem za prijazni posloven večer, ki so mi ga predigli ob priliki mojega odhoda v Avstralijo, ter jim zagotavljam, da naših lepih Brd in prekrasne Slovenije ne bom nikoli pozabil.

Steverjan, 31. marca 1953.

Albert Gabroveč

Državnozborske volitve

Demokrščani na Goriškem v zadregi. Izpitne komisije za slovenske šole v Gorici. Okradli so kakih sto dijakov na velikonočnem izletu

Potem ko je še senat na burni seji odobril novi volilni zakon in informisti pa bi se nadalje obrnili senatorsko mesto za Goriško. Poleg tega vlada precejšnje nezačlenjeno med demokrščani na Goriškem, ki nimajo takе posebnosti, ki bi se povzpela nad povprečno raven politične zgrajenosti, in se v zadnjih časih pojavitajo med njimi vedno ostrejša nesoglasja v marmščem, tudi strogo posebnega značaja.

Vsekakor skušajo ti goriški demokrščani vplivati na volilice s poznim zanimanjem za brezposegne. Tako so prav te dni dosegli dvanajst milijon lir za štiri novi središča dela, ki naj zaposlijo nekaj sto potrebnih delavcev.

Bistvene novosti ni pri stvari pravzaprav nobene, ker so izpiti bili že prejšnja leta po tem načelu. Največjo uslužbo Slovencem sploh v slovenski šoli še posebej bi kominformisti storili, če bi svoje otroke pošiljali v slovenske šole, ne pa v italijanske! Le tako bi jim slovenska javnost utegnila nekaj verjeti!

Za velikonočne praznike je pripravljeno v Italijo izredno veliko število tujcev. Tako je prišlo v Rim tudi kakih sto dijakov. Ko pa so se tudi dijaki nekega jutra zbudili, so ugotovili, da so jih ponosni neznančni okradli. Pokradli so jih celo oblačila.

Vsekakor so tujci lepo počastili svojo domovino pred temi tujimi dijaki!...

Razpoložljiva učiteljska mesta

Do 15. maja je določen rok, v katerem učitelji pripravijo za premestitev na drugo mesto, in sicer v eno samo pokrajino, toda za več mest v isti pokrajini. Na Goriškem je razpoložljivih okrog 60 mest. Pojasnila dajeta šolsko skrbništvo in didaktično ravnateljstvo.

Plešivo

Tudi pri nas smo imeli letos večerno šolo za odrasle.

Udeležba je bila povsem zadovoljiva, in tudi uspešno zavrnjena. Kot zaključek je učiteljica organizirala za nedeljo 20. marca skupen izlet. Vsi smo učiteljici hvaljeni za njen trud in tudi šolski oblasti, ki je poskrbela za fečaj, in želimo, da bi ta bil tudi prihodnje leto.

Izbrali so svobodo

Skupina 8 jugoslovenskih jadralcev, ki so se udeležili zadnjih olimpijskih iger, se ni več vrnila v domovino. Odali so v Kanado, kjer nameravajo začeti novo življenje.

Natečaj za učiteljska mesta

Natečaj za dvajset učiteljskih mest na italijanskih šolah na Goriškem je našel nekaj slovenskih učiteljev. Lepo število teh se pismeno vajo izdelali z uspehom in so pripuščeni k ustnemu izpitom!

Želimo dober uspeh!

NOVA ZACASNA CARINSKA TARIFA

Zvezni izvršni svet preucuje novo uredbo o začasnih carinski tarifah. Po tej uredbi bi bilo prosto plačevanje carine vse blago, ki prihaja v dirlinski paketih, če ne presega zneska 10.000 din.

POSEVKI V VOJVODINI

Avtomomna pokrajina Vojvodina ima 513.344 ha zemlje posejane z žitaricami. Ti posevki so tako razdeljeni: državni sektor 37.659 ha; zadružni 204.819 ha; privatni pa 270.765 ha. Prevladuje torej še vedno privatni sektor.

Ti posevki predstavljajo samo površino, ki je bila posejana preteklo leto. Pomladansko setev pa prečka je približno 980.0

VESTITI S TRŽAŠKEGA

Demokristjani in Slovenci

Ce listamo italijanske časopise, takoj opazimo, da spadajo listi strank, ki so na vladu, in posebno demokrščanske stranke, med najodločnejše netilice narodne mržnje in sovraštva do vsega, kar je slovenskega in jugoslovanskega.

Da pustimo ob strani misinovsko časopisje, ki ne bo nikoli posabilo, kako so Jugoslaviani obravnavali z njihovim pokojnim dučjem, se vprašamo, kako to, da demokristjani nimajo razumevanja do nas.

Obsditi pa moramo posebno pisanje tukajnjih listov »La Prora« in »Vita Nuova« ter žal tudi zadružanje samega tržaškega škofa do Slovencev. Imenovani listi so postali zadnji mesec kar divlj samozato, ker je Titu uspeло priti v London.

Neki Bologna piše v listu »La Prora« o »mednarodno priznemel italijanstvu« vsega Svobodnega ozemlja, dalje o vsem, kar je moral prepreteti italijanstvo Istru pod jugoslovanskimi oblastmi, ter o nekih »višjih pravnih in moralnih principih skupne krščanske omike«, v imenu katerih bi morale velesiti takoj dati Italiji vse, kar vpraša.

Dragi g. Bologna, če pustimo ob strani to, kar tudi vi dobro veste, namreč dejstvo, da je Trst otok v slovenskem morju, katerega morata prepotovati vsakokrat, ko grestete na izlet v Tržič ali kam dalje, dovolite nam, da vas vprašamo: ali ste kdaj vili, ali glasili vaše stranke, ali »Vita Nuova« (giornale cattolico) omenili in obsdili naše petindvajsetletno trpljenje pod italijansko oblastjo, za katerega smo bili deležni najbolj sistematičnega raznarodovanja, ki ste ga opravljali na vseh poljih, tako na političnem, kulturnem, gospodarskem in verskem polju? Na katere »moralne principe« naj se sveri otre, ali morda na tiste, s katerimi so bili napojeni vaši proglaši na primorske Slovence ob zasedbi naše zemlje? Gledate sramotnega žiga (abilo d'infiamiae, ki naj bi si ga Jugoslavija pridobila po vojni, pa nam povejte, kdo ga je imel prej, Italija ali Jugoslavija? Žal moramo priznati, da je sedanj komunistični režim v Jugoslaviji zelo skočil nam primorskim Slovencem; žal je jugoslovanski komunizem Italiji služil v toliko, da je lahko napadala nemoteno vse, kar je jugoslovanskega ali »balgarskega« — kot se italijanski listi z zaničevanjem izražajo. Vendar pa je treba ugotoviti, da nosijo v resnicu ta sramotni žig tisti, ki nam tu v Trstu, v katerem naj bi vladali svoboda in demokracija, kritijo najosnovnejše pravice, ki sta: ljubiti svoj jezik in častiti Boga v domačem jeziku! Ne, saj je nemogoče, vam bo rekel tuječ-protestant, saj

katoliška Cerkev skrb za misijone, saj izučijo misijonarje celo v najtežjem kitajskem narečju samozato, da lahko pridejo v stil z narodom in da razširjajo katoliško vero! Poglejmo v Trstu: za vsako mašo moramo beračti na škofijo, za procesijo sv. Rešnjega Telesa po tržaških ulicah pa je bilo prepovedano slovenskim vernikom peti v slovenščini, da ne bi tržaške ulice spremene svoje italijanske lice! In ko so tudi tržaški Slovenski hoteli imeli božično polnočno, so se morali zadovoljiti s polnočno ob 9. uri zvečer, in se to na posredovanje nadrejenih cerkvenih krogov.

Gospodje, ali so to »moralni principi skupne krščanske omike«?

Ali v našem primeru delate na tem, da pretrgate tisto vez, ki brati črnca z belim v rumenim človekom? Ali ni torej res, da so v Trstu ljudje, ki niso kos svojim nalagom,

in ki zlorabljujo svoj položaj?

Pred kratkim sem slišal pridigo duhovnika, v kateri se je ta vpraval, kaj pomaga, da imamo krščanski nauk po šolah, če sliši otrok, ko pride domov, pohujšljive politične pogovore odraslih, ki nedolžno mladino navajajo k narodnosti, mi hrni? To pomicljite gospodje, to je gola resica! Še je čas, da popravite zgrešeno, še je čas, da rešite svoj ugled pred javnostjo.

J.V.

Velikonočne pomilostivite

Vojški guverner in conski poveljnik, generalmajor sir John Winterton, je ob priliki velikonočnih praznikov po stari navadi, po kateri ZVU pomilosti obsojene kaznenice, v kolikor to opravičujejo okolnosti, pomilostil približno trideset oseb, ki so jih obsodila krajna sodišča.

Tudi domača občinska uprava je velikodušno prispevala svoj del.

Sklenila je, nabaviti lepo moderno električno uro za novi zvonik. Občinska uprava je s tem sklepom nekako obnovila staro navado, po kateri je v Dolini skrbela za javno uro srenjska uprava.

Tako bo torej Dolina imela poleg lepe župnijske prosvetne dvoranice tudi lep zvonik, kjer bo ubranje pel največji zvon tržaškega podjetja.

Podrobnosti o dolinskem zvoniku in njegovi zgodovini pa objavimo prihodnjici.

Tudi domača občinska uprava je velikodušno prispevala svoj del. Sklenila je, nabaviti lepo moderno električno uro za novi zvonik. Občinska uprava je s tem sklepom nekako obnovila staro navado, po kateri je v Dolini skrbela za javno uro srenjska uprava.

Tako bo torej Dolina imela poleg lepe župnijske prosvetne dvoranice tudi lep zvonik, kjer bo ubranje pel največji zvon tržaškega podjetja.

Podrobnosti o dolinskem zvoniku in njegovi zgodovini pa objavimo prihodnjici.

Paladin se spet oglaša

Na kratki seji tržaškega občinskega sveta 7. aprila so obravnavali razna javna dela in kmalu začeli razpravo proračuna mestnega podjetja Acegata na tajni seji.

Vendar tudi topot ni bila seja brez posebne zanimivosti zaradi uvodnega izpada »socialdemokratskega svetovalca Paladina.

Ta se je hudoval zaradi izvajanja našega obč svetovalca, dr. J. Agnella, ki je na prejšnji seji pokazal v pravilni luči nerenos obč svetovalcev tako imenovane večine, prav posebno pa še pripadnikov

Na predlog svet Floridana so sprejeli sklep, naj zaprosi občina pri ZVU za fond 3.200.000 lir za izboljšanje stare in nabavo nove solske opreme.

Obravnavali so tudi vrsto drugih vprašanj v zvezi z javnimi deli davčnimi dajatvami.

Tržaški velesejem

Letos bo tržaški velesejem od 25. junija do 12. julija. Na letošnjem velesejmu bo II. Mednarodna razstava kave, ki se je bo udeležilo 11 držav. Veliko zanimanje vladata za Razstavo lesa. Francoske, italijanske, belgijske, avstrijske, nemške in luksemburške železnice so doslej priznale znaten popust za potovanja na tržaški velesejem.

Obč svet se je bavil tudi s spremembami gradbenega pravilnika.

Na predlog svet Floridana so

30. marca in 7. aprila sta bili zadnji redni seji pomladanskega zasedanja devinsko - nabrežinskega občinskega sveta. Na dnevnom redu so bile važne zadeve upravne in političnega značaja.

Obč svet se je v glavnem bavil s predlogom resolucije na ZVU glede imenovanja področnega predsednika in podpredsednika, ki sta jo vložila svetovalci dr. Skerk in Colja. Za Listo slovenske skupnosti. Resolucija se opira na veljavno zakonodajo pri zahtevi uvedbe volitve za področnega predsednika in podpredsednika ter člane področnega upravnega odbora; dotlej pa naj se na tista postavljajo domačini, večji obeh tukajnjih jezikov, za podpredsednika pa naj se imenuje Slovenec.

Zupan se je s predlogom strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s tem niso strinjali. Izrekel je tudi pomislek glede predlaganega sistema volitev za mesta v področnem predsedstvu in želel, da bi se za vso stvar začele zanimati tudi ostale občinske uprave našega področja.

Nato je obč svet na predlog strinjal, obžaloval pa je, da tega ni

bilo mogoče uresničiti l. 1945, ko so bili za to danii ugodni pogoni,

ker se tedaj »naša voditeljka s